VŠMU
Filmová a televízna fakulta

POSUDOK ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Téma: Slovenský štát vo filme. Dokumentárna a hraná tvorba po roku 1945
Typ záverečnej práce: Habilitačná práca
Autor: Mgr. art. Eva Filová, ArtD.
Oponent: prof. PhDr. Martin Ciel, PhD.

P.č.	Kritériá hodnotenia záverečnej práce
1.	**Písomné hodnotenie** Eva Filová pôsobí na Katedre filmových štúdií ako pedagogička od roku 2009. Špecializuje sa ako historička na dejiny filmu, zvlášť slovenského dokumentárneho a krátkometrážneho, čo je často zabúdaná, ale mimoriadne zaujímavá oblasť a na experimentálne a avantgardné stratégie a postupy v umení. Okrem množstva štúdií v rôznych domácich a zahraničných zborníkoch a vedeckých časopisoch, študijných textov a kolektívnych publikácií vydala dve rozsiahle knihy: Eros, sexus, gender v slovenskom filme (2013) a Slovenský štát vo filme (2020, spoluautorka E. Vženteková). V prvej sa Eva Filová téme venuje na širokej ploche, už len výskum erotickej témy v slovenskom filme do roku 1989 zaberá vyše 170 strán textu, precízny a pesimistický popis rodových aspektov vo filmoch po roku 1989 tvorí (rozsiahlu) záverečnú časť. Celý text je teda koncipovaný chronologicky, i keď v jednotlivých kapitolách sú použité príklady z rôznych období. Takáto koncepcia umožňuje pomerne presný pohľad na dejiny slovenského filmu. Princíp je vlastne dekonštruktívny: Eva Filová si vybrala jeden motív (erotický) a rozmotáva celé klbko dejín slovenského filmu pomocou analýzy tohto motívu/vlákna. Pretože pri jeho popise sa nevyhýba širším súvislostiam ako sú koprodukcie, folklorizmus, distribúcia, normalizácia..., teda iným motívom, ktoré sú pre danú oblasť výskumu príznačné a sú navzájom previazané. A zároveň každý motív dôsledne uvádza do politicko-spoločenského kontextu a porovnáva ho s kontextom svetovej kinematografie. Je to zaujímavá vedecká monografia. Často zábavná a ironická. Hovorí veľa o erotike zakamuflovanej ako tanec, sen, šialenstvo alebo smrť. A je to aj pekná kniha. Množstvo dobre vybratých a nikdy nepublikovaných ilustračných fotografií z filmov a hlavne z nakrúcania týchto filmov robia z knihy dokonca v istom zmysle vzácnosť. Ďalší, vyše 300 stranový text s názvom Slovenský štát a vojna v dokumentárnom a hranom filme po roku 1945 je tiež zaujímavým prínosom pre filmologickú literatúru, určeným či už pre filmových profesionálov (teoretikov alebo praktikov), historikov, politológov, estetikov a študentov spoločenskovedných odborov, v prvom rade však pre čitateľov, ktorí sa zaujímajú o minulosť a jej možné interpretácie. Pretože interpretácie majú silnú tendenciu vytvárať skutočnosť. Ide tu v podstate o dve v istom zmysle sa doplňujúce teoreticko-historické štúdie: Vojna, Povstanie, Slovenský štát v dokumentárnom filme (autorka Eva Filová) a Obraz obdobia 1938-1945 v hranom kinofilme (autorka Eva Vženteková). Príbehy z tohto sledovaného obdobia môžu byť pavučinou, do ktorej sa dá kadekto chytiť. Eva Filová sa ale do pavučín ideologizovaných interpretácií nezaplietla, skôr ich pomocou svojich analytických nástrojov zmietla. V neposlednom rade sa Eva Filová zúčastňuje ako jedna z garantiek Oral history, projektu, ktorý je novodobou interdisciplinárnou metódou poznávania dejín, ktorá čerpá zo „živých zdrojov“ – výpovedí žijúcich svedkov, účastníkov konkrétnej doby, dejinnej udalosti, procesu. Tento projekt sa stal mimoriadne úspešným, využívaným a citovaným, jeho súčasťou sú dve publikácie, v prípade ktorých bola Filovej spoluautorkou Zuzana Mojžišová. Podnetný je aj edukačno-edičný projekt Obrazy (proti) extrémizmu fungujúci od roku 2016, na ktorom Eva Filová spolupracuje a jej dramaturgická činnosť pri príprave rôznych prehliadok, festivalov a seminárov a premietaní krátkych, experimentálnych a dokumentárnych filmov, čo priamo súvisí s jej historickým výskumom, presnejšie povedané s jeho výsledkami.

	Na záver chcem spomenúť pedagogické schopnosti Evy Filovej. Sú silné v neformálnosti prejavu, ale aj v jej zaujatosti pre svoje témy. Jej prednášky a semináre patria medzi základné kurzy Katedry filmových štúdií, ktoré vytvárajú a aktualizujú poznanie. Interpretácie Evy Filovej nie sú zaťažené vychovávajúcou didaktikou, ale svojím osobným nasadením smerujú k ideálu vzdelania. Jej skúmanie histórie umenia je vždy, ako vidno i z predložených publikácií, mimoriadne dôsledné, presné a pregnantné, podložené faktami a argumentami. To považujem za mimoriadne dôležité – vedie to študentov a študentky k vedeckej poctivosti a korektnosti, určuje im už v nižších ročníkoch pevný rámec, z ktorého sa pri tomto type výskumu nedá vybočiť. Týmto rámcom je intelektuála poctivosť a precíznosť. Na základe posúdenia prác predložených k vymenúvaciemu konaniu za docentku, posúdenia ďalších podmienok, súvisiacich s kvantifikačnými kritériami ako sú domáce a zahraničné citácie, počet publikovaných štúdií s preukázateľným dosahom, prednášky prednesené v zahraničí a pedagogické výsledky práce (počet desiatok úspešne ukončených bakalárskych a magisterských prác): odporúčam Vedeckej a umeleckej rade FTF, aby po úspešnom priebehu habilitačnej prednášky a rozprave žiadosť Mgr. Mgr. art Evy Filovej ArtD. akceptovala a umožnila udelenie titulu Docentka.

Záverečnú prácu hodnotím: **P - Prospel(a)**

Bratislava 19.05.2026 Podpis: _____